

A KISKERESKEDELMI SZÉKTOR KÖRNYEZETTUDATOSSÁGÁNAK FELMÉRÉSE ÉS NÖVELÉSE A KONVERGENCIA RÉGIÓKBAN

GINOP-5.3.5-18-2020-00167

ÁGAZATI SZEMPONTOK

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BEVEZETŐ

2021. július elsején indult el a Munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség fejlesztését célzó tematikus projektek keretében a GINOP-5.3.5-18-2020-00167 - A kiskereskedelmi szektor környezettudatosságának felmérése és növelése a konvergencia régiókban projekt.

A Logisztikai és Könnyűipari Dolgozók Szakszervezete (LKDSZ) által, az ÁFEOSZ-COOP Szövetséggel konzorciumban vezetett projekt célja:

- a szociális partnerek társadalmi és munkaerőpiaci szerepvállalásának erősítése,
- a szövetségek képviseleti erejének növelése, kapacitásaik fejlesztése és
- olyan tevékenységek megvalósításának támogatása, melyek hatékonyan hozzájárulnak a munkavállalók és a munkáltatók, vállalkozások munkaerőpiaci alkalmazkodóképességének fejlesztéséhez, társadalmi felelősségvállalásuk erősítéséhez és szolgáltató szerepének növeléséhez.

ÁFEOSZ-COOP SZÖVETSÉG I.

Az **Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége (ÁFEOSZ-COOP Szövetség)** 1990-ben jött létre, azonban jogelődje, a SZÖVOSZ céljait, tevékenységét örökölve több évtizedes tapasztalattal rendelkezik a hazai érdekképviselő területén. Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség alapvető célja – munkaadói érdekképviselőként – a kizárólagosan magyar tulajdonban álló szövetkezeti alapú kereskedelmi lánchoz, a Coop-csoporthoz tartozó több mint 1000 vállalkozás érdekképviselője. Tagszervezetei révén közvetlenül kapcsolódik, és érzékeli azon gazdasági, társadalmi, környezeti hatásokat, melyek a kereskedelmi ágazatra hatnak.

Ennek keretei között az ÁFEOSZ-COOP Szövetség véleményt nyilvánít, illetve állást foglal a tagvállalkozásokat érintő gazdasági-, pénzügyi feltételekkel, a munka világával kapcsolatos, valamint közgazdasági és egyéb jogi szabályozási kérdésekben, a tulajdont érintő szabályozásban és külön figyelmet fordít a vidéki településeken, kis falvakban végzett gazdasági, kereskedelmi tevékenység működési feltételeire.

ÁFEOSZ-COOP SZÖVETSÉG II.

Az ÁFEOSZ-COOP Szövetség a Kormány által elismert szociális partner, s mint ilyen, felelősséggel tartozik a magyar gazdaság versenyképességének növeléséért, melyet a hatékony, vállalkozásbarát szabályozás, valamint a modern szakképzés megteremtése által lehet elérni. Az utóbbi célok megvalósítása érdekében alapítói a Versenyszféra és a Kormány Állandó Konzultációs Fórumának (VKF) is – ahol a Kis- és Középvállalkozások Érdekképviseleti Szövetségét is képviselik –, és tagjai a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsnak (NGTT), valamint a Kereskedelmi Ágazati Párbeszéd Bizottságnak.

A Szövetség nemzetközi szinten megmutatkozik, hisz részt vesz az Európai Bizottság tanácsadó testületeinek munkájában, valamint 1995 óta tagjai az EUROCOOP-nak, mely az európai kereskedelmi szövetkezeti szövetségeket tömöríti és hozzájárul azok versenyképességének javításához.

LOGISZTIKAI ÉS KÖNNYŰIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETE I.

A **Logisztikai és Könnyűipari Dolgozók Szakszervezete (LKDSZ)** 2012-ben tartotta alapító ülését, 2013-ban került bejegyzésre. A szervezet Bács-Kiskun megyében alakult és Bács-Kiskun Megyei LIGA Szakszervezet néven kezdte meg működését. Az LKDSZ a Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája szakszervezeti szövetséghez csatlakozott, hogy makroszinten is megjelenjen az érdekképviselőben.

Mivel a tagságot elsősorban logisztikai ágazatban dolgozó munkavállalók alkotják, ezért a szervezet 2016-ban megváltoztatta nevét Logisztikai és Könnyűipari Dolgozók Szakszervezetére. Ezzel párhuzamosan átalakította működését és küldötti képviselői rendszerben folytatja azt tovább, mely lehetővé teszi, hogy minden munkáltató dolgozói önálló küldöttet delegáljon a szervezet küldöttgyűlésébe.

A kezdeti tíz főről, 2020 elejére az aktív tagság létszáma már meghaladta a négyszázat a szervezetnél.

LOGISZTIKAI ÉS KÖNNYŰIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETE II.

A szervezet fő tevékenysége az egyéni és kollektív érdekvédelem biztosítása a dolgozók számára, mindezeket a törekvésüket a munkáltatókkal folytatott tárgyalások útján igyekszik megoldani. A bér és kollektív szerződés tárgyalások során elért eredményekkel igyekszik minél magasabb gazdasági előnyöket elérni a munkavállalóknak, illetve biztosítani számukra a munkabékén alapuló munkahelyi biztonságot.

A szakszervezet célja tagjai munkaviszonyával, foglalkoztatásával, szociális és gazdasági viszonyaival kapcsolatos érdekeinek feltárása, képviselete és védelme, különös tekintettel a munkahelyi szintű érdekvédelem megvalósítására.

Céljai elérése érdekében megkülönböztetett figyelmet szentel a dolgozók élet- és munkakörülményeit befolyásoló tényezőknek, a munkahelyi biztonság megteremtésének, valamint a munkavállalói jogok biztosításának.

KONZORCIUMI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A projekt megvalósítása során ezen két partner az általuk képviselt nemzetgazdasági ágazatban, az ahhoz kapcsolódó kihívás kezeléséhez kíván hozzájárulni a projektben vállalt tevékenységek megvalósításával. Az együttműködés keretében olyan témák feldolgozására kerülhet sor, amelyek hosszú távon javítják a foglalkoztathatóságot, alkalmazkodóképességet, termelékenységét és a versenyképességet is.

Hazánkban a szakszervezeti szervezettség, és a munkáltatói érdekképviselés aránya uniós összehasonlításban alacsony (ez egy csökkenő trend, mely Európában általánosan jellemző) ezért szükséges, hogy a szociális partnerek ne csak a szűken vett tagságukat, hanem valamennyi, területükhöz, ágazatukhoz tartozó munkavállaló vagy munkáltató/vállalkozás érdekeit képviseljék, mivel jelen projekt során is országos hatáskörű szervezetek fognak együttműködni a sikeres megvalósításban, így bár a közvetlen tevékenységek a konvergencia régiókra koncentrálódnak, a projekt hatása országos szinten érzékelhető lesz.

VERSENYSZFÉRA ÉS A KORMÁNY ÁLLANDÓ KONZULTÁCIÓS FÓRUMA (VKF)

- egyeztető, szervezői fórum, 3 oldal képviselteti magát:
 - a kormány
 - a munkavállalók képviselői
 - és a munkáltatók
- biztosítja a 3 oldal folyamatos konzultációját
- mindennapi vitás kérdésekben
- információcsere, egyeztetés, javaslatok megvitatása és előkészítése, megállapodások előkészítése
- folyamatos konzultáció például:
 - vállalatokat terhelő adók, járulékok, bérezés ügyben
 - a munkavállalók bérezését érintő kérdésekben
 - az egyéb munkabért helyettesítő, vagy kiegészítő járulékok kérdésében
 - a vállalkozások alapítását, működését és megszűnését érintő jogszabályok tervezeteiről
 - a munkajogi szabályozások ügyében

NEMZETI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI TANÁCS (NGTT)

- az Országgyűléstől, Kormánytól független, konzultációs, javaslattevő, tanácsadó testület, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalompolitikai kérdésekkel foglalkozik
- konzultációs mechanizmus , társadalmi párbeszéd
- új, ágazatközi intézmény, a társadalmi párbeszéd makroszintű fóruma
- jellemzői: a nyitottság, az átláthatóság és a széles körű konzultáció
- konzultációs, véleményezési, javaslattevő és tanácsadó feladatkör
- tagok:
 - gazdaság képviselői oldal
 - munkavállalói oldal
 - civil oldal
 - tudomány képviselői oldal
 - művészet képviselői oldal
 - egyházi oldal

KISTELEPÜLÉSI BOLTOK TÁMOGATÁSA

- fontos a kistelepülési boltok támogatása: a Gazdaság-újraindítási Akcióterv keretében a kistelepülési üzletek támogatásáról szóló 62/2021. (II. 12.) Korm. rendelet
- az ÁFEOSZ-COOP Szövetség javaslatokat tett és folyamatos kormányzati egyeztetéseken vett részt a támogatás ügyében
- több 10.000 munkavállaló tartozik az ÁFEOSZ-COOP Szövetség által érdekképviselt Coop rendszerbe
- 2000 fő vagy ennél kevesebb állandó lakosságszámmal rendelkező településeken működő kisboltok támogatásban részesülhetnek, a programra a Kormány 45 milliárd forintot biztosít

- cél a kistelepülések népességmegtartó erejének növelése, a kistelepülésen élők életszínvonalának emelése, valamint az alapvető szolgáltatások mennyiségileg és minőségileg magasabb színvonalú hozzáférhetővé tétele, mindezek érdekében a központi költségvetésből vissza nem térítendő költségvetési támogatás igényelhető

ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁGOK I.

A kétoldalú ágazati párbeszéd középpontjában a munkáltatók érdekképviselői és a szakszervezetek közötti közvetlen párbeszéd és konzultáció áll, amely magában hordozza az ágazati megállapodások és ágazati kollektív szerződések megkötésének lehetőségét.

Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: ÁPB tv.) 2009. augusztus 20-án lépett hatályba. E törvény, továbbá az ágazati párbeszéd bizottságokról, valamint a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény végrehajtásáról szóló 22/2009. (IX. 30.) SZMM rendelet tartalmazza az ágazati párbeszéd bizottságok létrejöttére, tagságára, megszűnésére, működésére, a tagok jogaira vonatkozó alapvető rendelkezéseket, valamint az ágazati párbeszéd bizottságban létrejött megállapodások, illetve kollektív szerződés megkötésére, hatályának kiterjesztésére irányadó rendelkezéseket.

ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁGOK II.

Az ágazati párbeszéd bizottság (a továbbiakban: ÁPB) a munkaügyi kapcsolatokat és a munkaviszonyt érintő ágazati jelentőségű kérdésekben az ágazati munkáltatói érdekképviselők (a továbbiakban: munkáltatói oldal) és az ágazati szakszervezetek (a továbbiakban: munkavállalói oldal) részvételével működő kétoldalú szociális párbeszédet folytató testület.

Az ÁPB feladata az ágazat kiegyensúlyozott fejlődésének elősegítése, az ágazati szintű autonóm szociális párbeszéd megvalósítása, amelynek célja a megfelelő munkafeltételek kialakítása, a munkabéke megőrzése és a munkaerőpiaci folyamatok jogszerűségének előmozdítása.

Az ÁPB az ágazat fejlődését, helyzetét, gazdasági és munkaügyi folyamatait érintő kérdésekkel foglalkozik, úgy hogy az érdekképviselők ezen keresztül egymással konzultálnak, tájékoztatják egymást, állást foglalnak.

ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁGOK III.

Az ÁPB legfőbb szerve a **Tanács** (ÁPBT), ami a miniszter és az ágazati párbeszéd bizottságok munkavállalói, illetve munkáltatói oldalainak képviselőiből áll, tehát 3 oldalú testület.

Kiemelt szerve még az **Ágazati Részvételt Megállapító Bizottság** (ÁRMB), ami a benyújtott dokumentumok és adatok vizsgálata alapján kérelemre megállapítja az ÁPB jogszerű létrejöttét, megszűnését, az ÁPB-ben való részvétel, és a kollektív szerződés kiterjesztési feltételeinek való megfelelést. 6 tagja van:

- két tagját a miniszter delegálja (2),
- további két-két tagját az ÁPBT munkáltatói oldala (2), illetve munkavállalói oldala (2)

választja meg, az ÁPBT tagjai által állított jelöltek közül.

Az ÁPBT minden tagja legfeljebb két jelöltet állíthat.

KERESKEDELMI ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁG I.

A munkáltatói és munkavállalói érdekképviseltek 2002. november 18-án megalakították és folyamatosan működtetik a Kereskedelmi Ágazati Párbeszéd Bizottságot.

A Bizottság legfontosabb feladata a kereskedelmi ágazatban a munka világát érintő kérdések egyeztetése a szociális partnerek között. A Bizottság tevékenysége kiterjed ágazati szintű szociális megállapodások létrehozására is.

2021-ben a szociális partnerek az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény alapján létrehozták a Kereskedelmi Ágazati Párbeszéd Bizottságot a 3. és 4. §-okban rögzített hatáskörrel a TEÁOR '08 47 kiskereskedelem (kivéve jármű, motorkerékpár) nemzetgazdasági ágazatban.

KERESKEDELMI ÁGAZATI PÁRBESZÉD BIZOTTSÁG II.

munkáltatói oldalon:

- ÁFEOSZ-COOP Szövetség
- Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége (KISOSZ)
- Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség (MNKSZ)
- Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSZ)

munkavállalói oldalon:

- Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezete (KASZ)
- Kereskedelmi Dolgozók Független Szakszervezete (KDFSZ) (Egyenlo.hu)

Döntési joggal az Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSZ) rendelkezik.

A TÁRSADALOM ÉS KÖRNYEZET VISZONYA I.

TÁRSADALOM FOGALMA:

- A társadalom a közös lakóterületen élő emberek összessége, akiket a közös viszonyrendszerük és intézményeik – gyakran a közös érdeklődésük, ismertetőjegyeik, kultúrájuk – megkülönböztet más csoportok tagjaitól.
- A társadalom köznapi értelmezése nagyobb embercsoportot jelöl, akik egyfajta rend szerint együtt élnek.

KÖRNYEZET FOGALMA:

- A természeti környezet magában foglalja a Föld minden élő és élettelen dolgát, amelyek természetes módon megjelennek. Ilyenek az élő szervezetek, az éghajlat, az időjárás, a természeti erőforrások, amelyek hatással vannak az emberi életre és a gazdaságra.

A TÁRSADALOM ÉS KÖRNYEZET VISZONYA II.

A társadalom és a környezet kapcsolata az elmúlt években nagy mértékben megváltozott. Korábban a hagyományos társadalmakban a természet és a társadalom egymással elválaszthatatlanul összetartozott, viszont a modern társadalmak egyik jellegzetes vonása lett a természet és a társadalom szétválasztása.

Az elmúlt évtizedekben a Föld ökológiai állapotában bekövetkezett változások és következményei arra késztették a tudósokat, hogy a természet és a társadalom viszonyát újra vizsgálják.

Az elmúlt évtizedekben a klímaváltozás váltotta ki a legnagyobb társadalmi, gazdasági és politikai érdeklődést.

TÁRSADALOM – GAZDASÁG – KÖRNYEZET I.

TÁRSADALOM – GAZDASÁG – KÖRNYEZET

E három elem kölcsönös függősége oly mértékű, hogy a társadalmi feladatok, célok, stratégiák nem fogalmazhatók meg gazdasági, illetve környezeti feladatok, célok, stratégiák nélkül, és fordítva sem.

Az elmúlt évekre jellemző, hogy a gazdasági növekedés erőteljes, de a javak elosztása továbbra is igazságtalan, és környezeti szempontból egyre inkább fenntarthatatlan.

Az ökológiai lábnyom-számítás szerint az emberiség 1,5 bolygónyi erőforrást fogyaszt, vagyis sokkal gyorsabban tesszük tönkre erőforrásainkat, mint ahogy azok megújulnak. Manapság tehát csak olyan gazdasági növekedés lenne elfogadható, amely a környezeti terhek csökkenésével jár. Jelenleg azonban gyorsabban nő a gazdaság, mint amilyen mértékben nőnek a terhek.

TÁRSADALOM – GAZDASÁG – KÖRNYEZET II.

A fenntartható fejlődés kivitelezhetetlen a jelenlegi gazdasági modellben, amely az anyagi fogyasztás növekedésére épít, pocsékolja a természeti erőforrásokat, problémákat gyárt, továbbá igényli a népesség állandó növekedését, és az emberek fogyasztói igényeinek felkeltését.

A fenntartható társadalom megvalósulásához szükség lenne a helyes mértékek közös megtalálására, és arra, hogyan kell fenntartható módon nyúlni erőforrásainkhoz.

A fő probléma, hogy még mindig kevés azoknak az embereknek a száma, akik tudatosan ügyelnek a fenntarthatóságra, a hulladékcsökkentésre és igyekeznek környezetbarát módon, energiatudatosan élni.

Minden természeti rendszernek megvan a maximális eltartóképessége, ami azt mutatja, hogy az adott rendszer egy adott fajból mekkora egyedszámot képes életben tartani. Az emberiség létszáma, nyersanyag-felhasználása, szennyezése, fogyasztási szokásai, a természettől elfoglalt tere a 20. század második felében átlépte, és azóta egyre jobban meghaladja ezeket a korlátokat.

ENERGIATAKARÉKOSSÁG

Mostanában gyakran előforduló fogalom az energiatakarékosság, ennek oka, hogy napjainkban szűkösek az erőforrásaink és saját, valamint környezetünk kárára is válik a túlzott fogyasztásból származó károsanyag kibocsátás, illetve költséges, ha pazaroljuk az energiát

Az ember céljai érdekében a természeti energiákat folyamatosan átalakítja, hasznosítja. A népesség növekedése, a technikai rendszerek fejlesztése mind-mind több energia felhasználását követeli ez pedig környezeti beavatkozásokkal jár.

A társadalom

- követeli a fejlesztéseket (például autógyárakat, trolibuszvonalakat, autópályákat, lakásépítéseket), DE
- kifogásolja az energiaárak növekedését.

Az energiafelhasználás hatása a természeti környezet egyensúlyára a legveszélyesebb. A bányák, a meddőhányók, az energetikai hulladéklerakók közvetlenül veszélyeztetik a talajt, a talajvíz háztartását, káros anyagok kerülhetnek a talajba, a vízbe.

MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK

A MAGYARORSZÁGON ELSŐBBSÉGET ÉLVEZŐ MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK

A jövőbeli tervek mindenképp megcéloznak olyan megoldásokat, amikkel az eddigi aránya a megújuló energiaforrások használatának a duplájára is nőhet.

- Magyarországon a megújuló energiaforrások közül az állam leginkább a **biomasszából** származó energiatermelést támogatja.
- Hazánkban a **szélenergiának** is megvan a fontos szerepe, ugyanis a jelenlegi szélenergia-kapacitás kb. 329 MW-ra tehető. A szélerőművek többsége a Kisalföldön található, ahol az optimális áramtermeléshez a legkedvezőbbek a természeti adottságok.
- Magyarországon dinamikusan terjed a **napenergia** felhasználása. Az ország két legnagyobb naperőműve Visontán (16 MW) és Pécsen (10 MW) található.
- Végezetül nem maradhat ki a magyarországi **geotermikus energia** termelés sem, amit elsősorban lakóházak, ipari létesítmények és üvegházak fűtésére használják. Geotermikus energia biztosítja számtalan kisebb és nagyobb város energiáját, többek között Győr, Szentlőrinc, Miskolc és Szentes távfűtését, részben vagy egészben. Az ország első áramot termelő geotermikus erőműve Turán épült.

KISKERESKEDELEM I.

Magyarországon a kereskedelmet a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: “Kertv.”) szabályozza. A Kertv. 2.§ 9. pontja értelmében a kereskedelmi tevékenység: “kis-, illetve nagykereskedelmi tevékenység, valamint kereskedelmi ügynöki tevékenység”.

A Kertv. 2.§ 13. pontja így határozza meg a kiskereskedelem fogalmát: “kiskereskedelmi tevékenység: üzletszerű gazdasági tevékenység keretében termékek forgalmazása, vagyoni értékű jog értékesítése és az ezzel közvetlenül összefüggő szolgáltatások nyújtása a végső felhasználó részére, ideértve a vendéglátást is”.

A TEÁOR’08 magyarázat értelmében a “kiskereskedelembe tartozik az új és használt áruk átalakítás nélküli viszonteladása elsősorban a lakosság részére, személyes vagy háztartási célú fogyasztásra, illetve felhasználásra, üzleteken, áruházakon, piaci és utcai standokon, csomagküldő szolgálatokon, házaló kereskedőkön, fogyasztási szövetkezeteken, fogyasztói csoportokon, aukciós házakon stb. keresztül.” Statisztikai szempontból a kiskereskedelem része az ügynökként, illetve bizományosi alapon végzett kiskereskedelmi tevékenység is.

KISKERESKEDELEM II.

- A TEÁOR'08 rendszerében a kiskereskedelem az alábbi kategóriákba sorolható:
- Nem szakosodott bolti vegyes kiskereskedelem,
 - Élelmiszer, ital, dohányáru kiskereskedelme,
 - Gépjárműüzemanyag-kiskereskedelem,
 - Információs, híradás-technikai termék kiskereskedelme,
 - Egyéb háztartási cikk kiskereskedelme,
 - Kulturális, szabadidős cikk bolti kiskereskedelme,
 - Egyéb m.n.s. áru kiskereskedelme,
 - Piaci kiskereskedelem
 - Nem bolti, piaci kiskereskedelem (ide tartozik a csomagküldő, internetes kiskereskedelem is).

KISKERESKEDELEM III.

A Kertv. rendelkezik olyan esetekről is, ahol egy helyszínen (legyen az az előállítás helye, vagy egy kereskedelmi egység) kis- és nagykereskedelmi tevékenység végzése egyaránt megvalósul.

Így a Kertv. külön rendelkezik a közvetlen értékesítésről (Kertv. 2.§ 15.): “kiskereskedelmi tevékenység keretében termék forgalmazása közvetlenül az előállítás helyén.” Valamint több kereskedelmi egység (a Kertv. definíciójával élve: üzlet) fogalmának meghatározásában is jelen van mind a kis-, mind a nagykereskedelmi tevékenység. Így a hipermarketek, (nagyméretű) szupermarketek és diszkontok egyaránt olyan üzletek a Kertv. fogalomrendszerében, ahol kis- és nagykereskedelmi tevékenység keretében napi fogyasztási cikket értékesítenek, és ezen üzlettípusok közötti elhatárolás alapja elsősorban az üzlet alapterülete.

KISKERESKEDELEM IV.

A Kertv. a kiskereskedelmi tevékenység számos formáját különíti még el, úgymint a mozgóboltot, az üzleten kívüli kereskedést (a vásárló lakóhelyén, munkahelyén vagy egyéb tartózkodási helyén való felkeresése kiskereskedelmi tevékenység céljából a vásárló kifejezett kérése nélkül), az árubemutatóval egybekötött termékértékesítést, a vásárokat és a közterületi értékesítést is.

Külön definiálja a Kertv. a csomagküldő kereskedelmet (Kertv. 2.§ 4.): “az a kereskedelmi tevékenység, amelynek során a kereskedő a termék jellemzőit és árát feltüntető, ezáltal a vásárló számára az áru megvételére vonatkozó üzleti döntés meghozatalát lehetővé tevő kereskedelmi kommunikációt bocsátja a vásárló rendelkezésére, és az ilyen kereskedelmi kommunikáció alapján megrendelt terméket szállítja (szállíttatja) a megjelölt címre”. Ez tehát a törvény értelmezésében a kiskereskedelmi és nagykereskedelmi tevékenységet egyaránt magában foglalja.

A KISKERESKEDELEMRŐL

A kis- és nagykereskedelem közötti határvonal egyre inkább elmosódni látszik. A kiskereskedők is végeznek hagyományos nagykereskedelmi tevékenységeket, ahogy a nagykereskedők is nyitnak a hagyományosan kiskereskedelmi körbe tartozó tevékenységek felé. A hagyományos kiskereskedelmi és nagykereskedelmi szerepek átalakultak. Vannak olyan vállalatcsoportok, amelyek külön kiskereskedelmi és nagykereskedelmi üzletágot is vezetnek.

2018-ban az ágazaton belül 14,1%-ot képviseltek a kiskereskedelmi vállalkozások (kivéve gépjárművek és motorkerékpárok), és 7,1%-ot a nagykereskedelmi vállalkozások (kivéve gépjárművek és motorkerékpárok). A vállalkozások számát tekintve ugyanebben az évben a kereskedelmi ágazaton belül 13,49%-ot tett ki a kiskereskedelem és 5,13%-ot a nagykereskedelem.

Az árbevétel tekintetében az EU egészében a kereskedelem a legmeghatározóbb szektor. Bár a kiskereskedelembe bejegyzett vállalkozások száma jelentősen meghaladta a nagykereskedelemben bejegyzett vállalkozások számát, a nagykereskedelemben elért árbevétel 2018-ban a kiskereskedők által elért árbevétel kétszerese volt (előbbi 20%, utóbbi 10%).

A kereskedelmi ágazatban foglalkoztatottak száma 580.000 fő (20,5%) volt 2018-ban. A kereskedelem és a feldolgozóipar nemzetgazdasági jelentőségét jól mutatja, hogy a többi ágazat hozzájuk képest elenyésző részt képviselt az üzleti szférában foglalkoztatottak teljes létszámában.

A KISKERESKEDELEMRŐL II.

A kereskedelem a munkaerőpiacon és ezáltal a nemzetgazdaság egészében központi szerepet tölt be.

A KSH – Helyzetkép a kiskereskedelemről (2020) szerint a tavalyi évben a kiskereskedelmi forgalom alakulására is jelentős hatással voltak a Covid19-járvány okozta egészségügyi veszélyhelyzettel kapcsolatban az év során többször bevezetett, a kiskereskedelmet is érintő jogszabályi korlátozások. 2020 végén a kiskereskedelmi üzletek száma 3,1%-kal volt kevesebb, mint 2019 végén. Az üzletszám az elmúlt években folyamatosan csökkent, miközben az üzletek átlagos alapterülete 2015 és 2020 vége között 13%-kal emelkedett.

A kiskereskedelmi ágazat legalább 5 főt foglalkoztató szervezeteinek körében az alkalmazásban állók átlagos állományi létszáma tavaly meghaladta a 204.000-t, ami 2019-hez viszonyítva 4,1%-os csökkenést jelent.

A 2020-as évben a kiskereskedelemben az alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 324.000 forintot tett ki, továbbra is 20%-kal elmaradva a nemzetgazdasági átlagtól, annak ellenére, hogy 2019-hez képest ebben az ágazatban – úgy, mint a nemzetgazdaságban – 10%-kal emelkedtek az átlagkeresetek. A havi nettó átlagkereset a kiskereskedelem ágazatban 215.000 Ft, a teljes nemzetgazdaságban 268.000 Ft volt.

A (nem piaci) kiskereskedelmen belül az élelmiszer-, ital-, dohányáru fő tevékenységű vállalkozások által alkalmazottak átlagkeresete volt a legalacsonyabb, összege a nemzetgazdasági átlagkereset 60%-át érte el.

A KISKERESKEDELEMRŐL III.

2020 januárban a korábbi években megszokottan megfelelően folytatódott a kiskereskedelmi forgalom bővülése, a Covid-járvány európai begyűrűzése után február végén a lakosság pánikvásárlásba kezdett, aminek hatására 11%-kal nőtt a forgalom volumene az év második hónapjában.

Márciusban a járványügyi veszélyhelyzet és a hónap közepétől fokozatosan bevezetett, a kiskereskedelmet is érintő korlátozások (mint a határzár, a boltok rövidített nyitvatartása, majd teljes boltzár a nem élelmiszerüzleteknél) visszavetették a kiskereskedelmi forgalmat, aminek mélypontja 2020 áprilisa volt, amikor 13%-kal lett kisebb a kiskereskedelmi forgalom volumene az előző év (2019) azonos időszakához képest.

A járványhelyzet enyhülésével 2020 május elejétől a Közép-Magyarország régió kivül, majd Pest megyében és végül május közepétől Budapesten is feloldották a kiskereskedelmi üzletek nyitvatartási korlátozását. Ezt követően a kiskereskedelmi forgalom lényegében visszaállt az egy évvel korábbi szintre. A 2020 őszétől újra bevezetett korlátozások (kijárási tilalom, rövidített nyitvatartási idő, idősek vásárlási sávja stb.), illetve az emelkedő kiskereskedelmi árindex, a külföldi vásárlóerő elmaradása, a hazai vásárlók bizonytalansága hozzájárult az év végi, 2–4%-os volumencsökkenéshez.

A 2020. évi kiskereskedelmi forgalom volumene a naptárhatástól megtisztított adatok szerint 0,4%-kal mérséklődött az előző évhez képest.

A KISKERESKEDELEM RŐL IV.

Összességében elmondható, hogy a kiskereskedelemre is hatással volt a tavalyi évben begyűrűzött koronavírus világjárvány.

A KSH adatai szerint a kiskereskedelmi forgalom volumene 2020-ban 0,4%-kal csökkent, a korábbi években mért növekedés így megszakadt, a kiskereskedelmi forgalom többéves növekedését törte meg a koronavírus okozta járvány gazdasági hatása 2020 áprilisában. A kiskereskedelmet is érintő korlátozások ebben komoly szerepet játszottak. Ezzel egy időben a kiskereskedelem részeként számba vett csomagküldő és internetes kiskereskedelem forgalma azonban jelentősen bővült, de hosszabb tendencia folytatásaként kevesebb kiskereskedelmi üzlet várta a fogyasztókat, mint egy évvel korábban.

2021 elején a járvány továbbra is meghatározó tényezője volt a társadalmi és a gazdasági folyamatoknak, de a KSH 2021. augusztusi gyorstájékoztatója szerinti legutóbbi adatok alapján 2021 augusztusában a kiskereskedelem forgalmának volumene a nyers adat szerint 4,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest.

2021. január–augusztus időszakban a forgalom volumene – szintén naptárhatástól megtisztított adatok szerint – 2,4%-kal nagyobb volt az előző év azonos időszakánál.

KISKERESKEDELMI MUNKAKÖRÖK I.

Amelyekkel leginkább találkozhatunk mindennapjaink során:

- 1333 **kereskedelmi tevékenységet folytató egység vezetője** (kiemelten: boltvezető, kereskedelmi egység vezetője)
- 5111 **kereskedő** (kiemelten: élelmiszer- és vegyiáru-kereskedő, hús-, zöldség-, gyümölcskereskedő)
- 5112 **vezető eladó**
- 5113 **bolti eladó** (kivéve nagykereskedelmi eladó munkakört és kiemelten ABC eladó, áruházi eladó, bolti hentes, zöldség-gyümölcs eladó)

KISKERESKEDELMI MUNKAKÖRÖK II.

Amelyekkel leginkább találkozhatunk mindennapjaink során:

- 5117 **bolti pénztáros** (kiemelten bolti pénztárgép-kezelő
- 7114 **pék, édesipari termék-gyártó** (kiemelten fagyasztott pékáru sütő munkakör)
- 5129 **egyéb**, máshova nem sorolható kereskedelmi foglalkozásokból az áru-előkészítő, áru-összekészítő munkakör
- 9224 **pultfeltöltő, árufeltöltő**

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Logisztikai és
Könnyűipari
Dolgozók
Szakszervezete

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE